

Sikkerhetsforskriftene sier hva du selv skal gjøre for å begrense eller forebygge skader. Dersom disse ikke overholdes, kan erstatningen bli redusert eller falle bort. I tillegg beskrives dine plikter for å melde fra om risiko endres. Du finner også andre bestemmelser om ditt ansvar som det er viktig at du setter deg inn i. Disse reglene finner du kun i forsikringsbeviset og de er en del av forsikringsavtalen.

HJEM

1. SIKKERHETSFORSKRIFTER

1.1. HVA ER SIKKERHETSFORSKRIFTER

Sikkerhetsforskriftene sier hvordan sikrede eller andre skal forholde seg for å forebygge og begrense skade. Se forsikringsavtaleloven paragraf 1-2 (e).

Selskapet tar forbehold om at det skal være helt eller delvis uten ansvar hvis en sikkerhetsforskrift er overtrådt.

Hvis det inntreffer forsikringstilfeller som skyldes at en sikkerhetsforskrift er overtrådt, avgjøres det under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers om selskapet skal betale noe og i tilfelle hvor mye. Se forsikringsavtaleloven, paragraf 4-8.

1.2. SIKKERHETSFORSKRIFTER FOR HJEM

Vedlikehold

Vedlikehold, ettersyn og kontroll skal utføres i henhold til leverandørs instruks eller veiledning.

Elektroarbeid, varme arbeider og VVS-arbeid skal utføres av fagkyndig personell og etter gjeldende forskrifter.

Brannsikring

Det skal være minst én godkjent røykvarsler plassert i hver etasje slik at den høres tydelig på alle rom når dørene er lukket. I tillegg skal det være minst ett godkjent brannslukningsapparat eller en husbrannslange som kan brukes i alle rom.

Låsing og sikring

Dører skal være låst og nøklene skal oppbevares i låst bygning eller tilsvarende utilgjengelig for uvedkommende.

Vinduer og andre åpninger i bygningen eller rommet skal være forsvarlig sikret for å hindre at uvedkommende kommer inn. Når ingen er til stede, skal vinduer være lukket og stengt med haspe eller lignende. Vinduer i luftstilling regnes ikke som forsvarlig sikret mot inntrengning.

Hovedstoppekran

Hovedstoppekrav for vann skal være stengt når boligen er ubebodd sammenhengende i mer enn en måned.

Oppvarming

Boligen skal være tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaide.

Snømåking av mindre bygg og hobbyveksthus

Sikrede skal sørge for snømåking av tak på forsikret ting for å unngå skade på bygningen på grunn av snøpress, snøras eller snøsmelting.

Sertifikat og lisenser

Sertifikat for lisenser skal oppbevares i annet rom enn pc og programvare.

Sikkerhetskopi

Det skal ukentlig tas sikkerhetskopi av egenproduserte dataregistre og programmer på eksternt lagringsmedium. Sikkerhetskopi av programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Løsøre som midlertidig er borte fra forsikringsstedet

Løsøre som midlertidig er borte fra forsikringsstedet skal være under tilsyn eller låses inne.

Sykkel og sykkeltilhenger

Sykkel skal være låst når den forlates uten tilsyn. Nøkkel skal oppbevares separat. Sykkeltilhenger skal låses fast eller være fastmontert til sykkelen.

1.3. SIKKERHETSFORSKRIFTER FOR INNBO OG LØSØRE EKSTRA

Transport

Under transport skal gjenstander pakkes og sikres på forsvarlig måte.

2. ENDRING AV RISIKO

2.1. PLIKT TIL Å MELDE FRA OM ENDRINGER

Prisen på forsikringen er beregnet ut fra bestemte forhold som fremgår av forsikringsbeviset. Sikrede plikter derfor å melde fra til selskapet om endringer i slike forhold. Hvis det skjer endringer som selskapet ikke er kjent med, og det skjer en skade, kan erstatningen bli redusert.

Erstatningen settes ned hvis det skjer en skade som skyldes endringen, og dette ikke er avtalt med selskapet.

Erstatningen reduseres da prosentvis, basert på forholdet mellom den prisen som er betalt for forsikringen og den prisen som skulle vært betalt. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-7.

Utleie av bygning eller ting

Forsikrede bygninger eller ting må ikke leies ut helt eller

delvis til andre mot betaling, uten at det er gjort avtale med selskapet. Dette gjelder ikke utleie til foreldre, søsken, barn eller barnebarn, eller deres ektefeller/registrerte partnere.

2.2. BORTFALL AV ANSVAR

Selskapet tar forbehold om at det skal være helt uten ansvar for forsikringstilfeller som skyldes at et bestemt angitt forhold av vesentlig betydning for risikoen blir endret. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-6.

Begrensning av ansvar ved fraflytting

Hvis bygningen som er forsikret blir fraflyttet, utbetales det ingen erstatning for skader som skyldes fraflyttingen.

En bygning er fraflyttet når den ikke lenger brukes som fast bolig, og en vesentlig del av innbo og løsøre er fjernet.

Er bygningen fraflyttet dekker selskapet likevel brann- og naturskade.

Påvirkning av varme

Det utbetales ingen erstatning for skade som skyldes at ting med hensikt er utsatt for varme.

3. FORTSETT, GROV UAKTSOMHET OG IDENTIFIKASJON

3.1. FORTSETTLIGE OG GROVT UAKTSOMME HANDLINGER

Har sikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Har sikrede ved grov uaktsomhet fremkalt forsikringstilfellet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Unntaket for forsettlige og grovt uaktsomme handlinger gjelder likevel ikke hvis den sikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-9.

3.2. IDENTIFIKASJON - BETYDNINGEN AV ANDRES HANDLINGER

Identifikasjon innebærer at handlinger og unnlater fra andre vil få samme virkning for sikredes rettigheter som om de var foretatt av sikrede selv. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-11.

De som identifiseres med sikrede er:

- Ektefelle som bor sammen med sikrede.
- Personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold.

Forsikringsavtalen består av forsikringsbevis og forsikringsvilkår. Beviset gjelder foran vilkårene. I beviset ser du hvilke dekninger som er valgt og hva som er ditt ansvar. Vilråene sier hva forsikringen dekker, hvilke unntak som gjelder og hvordan erstatningen beregnes. Bestemmelser som gjelder alle deler av forsikringen kommer først. Deretter kommer bestemmelser for hver dekning. I tillegg gjelder Generelle vilkår (vilkårsnummer PGE91000) for alle våre forsikringer.

HJEM

Vilkår PPK13300 gjelder fra 01.01.2016. Avløser vilkår av 01.07.2014.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for sikrede. De sikrede er:

- den eller de som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker)
  - forsikringstakers ektefelle og samboer. Samboer må ha samme adresse i folkeregisteret som forsikringstakeren
  - andre medlemmer av forsikringstakers faste husstand. Bokollektiv regnes ikke som fast husstand.
- Forsikringen gjelder ikke for innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett.

2. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen kan være sammensatt av flere dekninger. Det står i forsikringsbeviset hvilke dekninger som er valgt.

3. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Det fremgår av forsikringsbeviset hvor forsikringen gjelder (forsikringsstedet).

For ting som er midlertidig borte fra forsikringsstedet, gjelder forsikringen i Norden. Dette gjelder også for ting som står for salg, eller som er flyttet til nytt bosted.

Flytting skal meldes til selskapet.

Spesielle gyldighetsområder

- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge
- Privatansvarsforsikringen gjelder i Norden
- Yrkesskadeforsikringen gjelder i Norge
- Rettshjelpforsikringen gjelder i Norden

4. NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder i forsikringstiden.

Forsikringen opphører ved eierskifte. I inntil 14 dager etter eierskifte gjelder forsikringen likevel til fordel for den nye eieren, hvis denne ikke har gjort avtale om egen forsikring.

INNBO OG LØSØRE EKSTRA

Vilkår PPK13302 gjelder fra 01.07.2017. Avløser vilkår av 01.01.2017.

Innbo og Løsøre Ekstra er en førsterisikoforsikring.

fastsetter forsikringssummen.

Førsterisiko

At innbo og løsøre er førsterisikoforsikret innebærer at erstatningen er begrenset til den forsikringssummen som står i forsikringsbeviset. Det er forsikringstakeren som

Sumbegrensninger

Sumbegrensninger som står i vilkårene gjelder foran forsikringssummen som står i forsikringsbeviset.

1. HVA DEKNINGEN OMFATTER

1.1. INNBO OG LØSØRE I HJEMMET

Innbo og løsøre

Dekningen omfatter innbo og løsøre i hjemmet på det stedet som er nevnt i forsikringsbeviset.

Innbo og løsøre som tilhører andre kan være omfattet av forsikringen sammen med sikredes egne ting. Dette gjelder hvis sikrede skriftlig har påtatt seg å forsikre løsøret. Det gjelder også hvis sikrede etter lov eller skriftlig avtale bærer risikoen for det.

Innbo og løsøre som tilhører andre er ikke omfattet ved lagring eller oppbevaring.

Yrkesløsøre og varer

Eget yrkesløsøre og egne varer i bygning på forsikringsstedet er omfattet med til sammen opp til 100.000 kroner. Yrkesløsøre og varer som tilhører andre er ikke omfattet.

Datalagre, notater, manuskripter og tegninger

Rekonstruksjon av datalagre, notater, manuskripter og tegninger er omfattet med til sammen opp til 50.000 kroner.

Vann, fyringsolje og annen væske eller gass

Tap av vann, fyringsolje og annen væske eller gass er omfattet med til sammen opp til 20.000 kroner, men kun ved plutselig utstrømning fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.

Hobbyveksthus og andre bygg

Hobbyveksthus og andre bygg under 10 kvadratmeter er omfattet med til sammen opp til 30.000 kroner.

Motorvogn, båt, luftfartøy

Gjenstander som nevnes er kun dekket for:

- brann
- tyveri på forsikringsstedet.

Følgende er omfattet:

- løst tilbehør til privat motorvogn med til sammen 20.000 kroner
- fritidsbåt til og med 15 fot, og båtmotor til og med 10 hk med til sammen 20.000 kroner
- kano og kajakk med til sammen 20.000 kroner
- varetilhenger til person- og varebil med 20.000 kroner

- rullestol med maksimal hastighet opp til 10 kilometer i timen
- hangglider, paraglider og fallskjerm
- hobbydrone og modellfly.

Utover det som er nevnt er følgende ikke omfattet:

- motorvogn, deler til denne, fast tilbehør, dekk og felger
- campingvogn, deler til denne, fast tilbehør, dekk og felger
- andre tilhengere
- luftfartøy og tilbehør.

Dyr, fugl, fisk

Dyr, fugl og fisk er ikke omfattet av deknningen.

1.2. UTGIFTER OG TAP VED ERSTATNINGSMESSIG SKADE

Penger og verdipapirer

Tap av penger og verdipapirer er omfattet med til sammen opp til 20.000 kroner.

Programvare

Programvare er omfattet med til sammen opp til 5.000 kroner.

Flyttings- og lagringsutgifter

Flyttings- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting er omfattet. Slike utgifter skal avtales med selskapet på forhånd.

Riving, rydding og bortkjøring

Dekningen omfatter merutgifter til riving, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester.

Opphold utenfor hjemmet

Ekstra, nødvendige utgifter ved opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig er omfattet i normal reparasjonstid. Opphold ut over en uke må avtales med selskapet.

Egen tilleggsinnredning

Tilleggsinnredning som er betalt av sikrede i leiet bolig er omfattet med opp til 500.000 kroner. Dette gjelder når innredningen ikke lenger kan brukes, og dette skyldes at leieforholdet avsluttes på grunn av skade på bygning.

Borettslags-, aksje-, andelsleiligheter og lignende anses ikke som leiet bolig.

Erstatning for utgifter og tap under punkt 1.2 kommer i tillegg til den avtalte forsikringssummen.

1.3. NATURSKADE

Dekningen omfatter naturskade. Se vilkår for naturskade, PGE90010.

1.4. PRIVATANSVAR

Dekningen omfatter privat erstatningsansvar. Se vilkår for Privatansvar, PGE90020.

1.5. RETTSHJELP

Dekningen omfatter rettshjelp. Se vilkår for Rettshjelp, PGE91500.

1.6. SANERING AV VEGGEDYR

Dekningen omfatter sanering av veggedyr og utgifter til opphold utenfor hjemmet. Se punkt 2.7.

2. TILFELLER SOM KAN GI RETT TIL ERSTATNING

2.1. BRANN

Følgende er dekket

Skade som følge av brann (ild som er kommet løs).

Egenandel

Egenandelen reduseres med opp til 4.000 kroner når brannalarm varsler om brannen. Alarmen må være koblet mot alarmsentral.

2.2. LYNNEDSLAG OG ELEKTRISK FENOMEN

Følgende er dekket

Skade som følge av lynnedslag, kortslutning, elektrisk fenomen eller annen tilsvarende skade.

2.3. UTSTRØMMING ELLER INNTRENGNING AV VANN, VÆSKE ELLER PULVER

Følgende er dekket

Skade som følge av plutselig utstrømming ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse fra:

- bygningens rørledninger og tilknyttet utstyr
- brannslukningsapparat
- akvarium.

Skade som følge av:

- plutselig inntrengning fra utvendige rør
- inntrengning gjennom åpning eller utetthet i bygningen uansett årsak.

Unntak

Skade som følge av sopp eller råte uansett årsak.

Egenandel

Egenandelen reduseres med opp til 4.000 kroner når vannalarm varsler om skaden. Alarmen må være koblet mot alarmsentral.

Ved skade som følge av vann fra terreng er egenandelen minimum 8.000 kroner.

2.4. TYVERI OG SKADEVERK PÅ FORSIKRINGSSTEDET

Følgende er dekket

Tyveri av, og skadeverk på:

- ting i bygning. Ting i rom, bod og garasje, uten skillevegg, som andre husstander har tilgang til, er dekket med til sammen opp til 15.000 kroner. Ting i bod og garasje som ikke andre husstander har tilgang til og som er tilknyttet sameiet bolig eller leilighet, er dekket med til sammen opp til 60.000 kroner
- ting som befinner seg på privat boligs uteareal, som ikke er fellesareal, med til sammen opp til 20.000 kroner.

Skade som følge av ran og overfall.

Bygningsskade på leide rom, egne rom i sameiet bolig og egen leilighet i borettslag er omfattet med til sammen opp til 30.000 kroner.

Unntak

- Skadeverk på utleide rom og ting i utleide rom utført av beboer eller bruker.
- Tyveri eller skadeverk som følge av datavirus, hacking eller annen datakriminalitet.

Egenandel

Egenandelen reduseres med opp til 4.000 kroner når tyverialarm varsler om skaden. Alarmen må være koblet mot alarmsentral.

Egenandelen reduseres med 2.000 kroner ved tyveri av sykkel som er registrert i FG-godkjent sykkelregister. Abonnementet i registeret må være betalt og løpende på skadetidspunktet.

2.5. TYVERI OG SKADEVERK UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET

Følgende er dekket

Tyveri av, og skadeverk på:

- ting som midlertidig er i rom for beboelse i bygning
- ting under flytting til ny bolig med til sammen opp til 100.000 kroner. Flytting utført av transportbyrå, idrettslag, forening og lignende omfattes ikke
- ting i bod og garasje som ikke andre husstander har tilgang til med til sammen opp til 60.000 kroner. Bod må være i bygning
- ting som midlertidig er overlatt til andre i forbindelse med reparasjon, service eller lignende med til sammen opp til 60.000 kroner. Tyveri og skadeverk må skje i forbindelse med innbrudd i bygning
- ting som befinner seg på privat boligs uteareal som ikke er fellesareal med til sammen opp til 20.000 kroner.

Skade som følge av ran og overfall.

Napping av veske som sikrede bærer er dekket med opp til 20.000 kroner.

Øvrig tyveri, men ikke tyveri av penger og verdipapirer, er dekket med opp til 15.000 kroner.

Unntak

Tyveri eller skadeverk som følge av datavirus, hacking eller annen datakriminalitet.

Egenandel

Egenandelen reduseres med 2.000 kroner ved tyveri av sykkel som er registrert i FG-godkjent sykkelregister. Abonnementet i registeret må være betalt og løpende på skadetidspunktet.

2.6. PLUTSELIGE SKADETILFELLER

Følgende er dekket

Plutselige skader som består i annet enn at tingen er borte.

Unntak

- søl, flekker, riper, avskalling og andre skjønnhetsfeil
- skade som dekkes av garanti eller under selgers ansvar
- skade som følge av slitasje, tæring, forbruk, tingens alder eller ødeleggelse av tingen selv

- skade som følge av insekter, bakterier, sopp eller råte uansett årsak.

Naturulykke er uttømmende behandlet i vilkår for naturskade, PGE90010.

Følgende skadetilfeller er uttømmende behandlet i punkt 2.1 til og med 2.5:

- brann
- lynnedslag og elektrisk fenomen
- utstrømming eller inntrengning av vann, væske eller pulver
- brudd på ledning, rør eller tilknyttet utstyr
- tyveri og skadeverk.

Egenandel

Ved skade som følge av vind svakere enn storm, snøtyngde eller ras fra tak er egenandelen minimum 8.000 kroner.

2.7. SANERING AV VEGGEDYR

Følgende er dekket

Dekningen omfatter utgifter til å sanere veggedyr og nødvendige utgifter til opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig som følge av sanering av veggedyr. Dekningen gjelder på forsikringsstedet. Samlet erstatning per skadetilfelle er begrenset til 50.000 kroner.

3. SLIK BEREGNES ERSTATNINGEN

Erstatningen beregnes etter reglene nedenfor. Forsikringsavtaleloven paragraf 6-1 gjelder ikke.

3.1. OPPGJØRSMÅTER

Selskapet kan velge om skaden skal erstattes ved kontantoppgjør, reparasjon eller gjenanskaffelse, og hvilken reparatør eller leverandør som skal brukes.

3.2. EGENANDEL

Ved skadeoppgjør trekkes den egenandelen som står i forsikringsbeviset. Dette gjelder hvis ikke annen egenandel står i vilkårene. Det trekkes en egenandel per skadetilfelle hvis ikke annet fremgår.

Hvis selskapet velger å gjøre opp ved gjenanskaffelse av gjenstander, skal sikrede betale inn egenandelen til selskapet.

3.3. ERSTATNING FOR SKADE PÅ INNBO OG LØSØRE

Erstatningen er begrenset til det beløp selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse.

Reparasjon

Gjenstanden skal føres tilbake til samme eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden.

Reparasjon dekkes når pris for reparasjon ikke overstiger pris for gjenanskaffelse.

Hvis vesentlig tilsvarende gjenstand ikke kan gjenanskaffes dekkes reparasjon opp til markedsprisen.

Raparasjonsprisen beregnes ut fra prisene på skadedagen.

Gjenanskaffelse

Gjenstanden skal erstattes med tilsvarende eller vesentlig tilsvarende gjenstand.

Erstatningen kan ikke settes høyere enn pris for tilsvarende eller vesentlig tilsvarende gjenstand på skadedagen. Gjenstandens verdi etter skaden trekkes fra.

Hvis vesentlig tilsvarende gjenstand ikke kan gjenanskaffes dekkes markedsprisen.

Kommer gjenstanden til rette etter at erstatningen er utbetalt, kan sikrede beholde den mot å betale tilbake mottatt erstatning. Hvis sikrede ikke betaler tilbake erstatningen tilfaller gjenstanden selskapet.

Verditap

Verditap som følge av elde, bruk og nedsatt anvendelighet trekkes fra i reparasjons- eller gjenanskaffelsespris. Ved beregning av verditap tas det også hensyn til gjenstandens sannsynlige brukstid. Fradrag gjøres bare dersom verditapet utgjør 1/3 eller mer av reparasjons- eller gjenanskaffelsespris.

Arbeidspenger

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere.

Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende erstattes med 200 kroner per time.

Ved arbeid utført av selskapets avtalepartnere erstattes arbeidspenger etter faktura. Ved arbeid utført av annen reparatør eller leverandør enn selskapets avtalepartnere:

- hvis våre avtalepartnere ikke kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger etter faktura
- hvis våre avtalepartnere kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere.

Merverdiavgift erstattes når det er dokumentert at avgiften er betalt. Avgift som kan fradragføres i merverdiavgiftsregnskap erstattes ikke.

3.4. ERSTATNING FOR MERUTGIFTER VED OPPHOLD UTENFOR HJEMMET

Ved beregning av nødvendige merutgifter ved opphold utenfor hjemmet, gjøres det fradrag for eventuell erstatning for tapt husleieinntekt og at egen bolig ikke kan benyttes. Det samme gjelder sparte utgifter.

Hvis hjemmet delvis brukes som hjemmekontor eller lignende, tas dette ikke med i vurderingen av om hjemmet er ubeboelig eller ikke. Dekningen erstatter ikke kostnader

til leie av hjemmekontor eller arbeidsplass.

3.5. ERSTATNING FOR EGEN TILLEGGSINNREDNING

Erstatning for egen tilleggsinnredning beregnes etter hovedregelen. I tillegg erstattes ekstrautgifter som følge av prisstigning. Utgiftene regnes fra skadedagen og for normal gjenoppførings- eller reparasjonstid for håndverkere.

Prisstigningen beregnes på grunnlag av gjennomsnittlig byggekostnadsindeks (SSB) i gjenoppføringsperioden.

3.6. SKJØNN OG VOLDGIFT

Verdifastsettelse ved skjønn

Verdier av betydning for erstatningsberegningen fastsettes ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Se Generelle vilkår, PGE91000.

Avgjørelse ved voldgift

Spørsmålet om tingen er i samme eller vesentlig samme stand etter reparasjon eller gjenoppføring kan avgjøres ved voldgift. Det skjer hvis partene er enige om det. Det samme gjelder ved gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende ting. Se Generelle vilkår, PGE91000.

Privatansvarsforsikringen omfatter rettslig erstatningsansvar. I vilkårene finner du regler om hva forsikringen dekker, hvilke unntak som gjelder og hvordan erstatningen beregnes. Vilkår for Privatansvar må leses i sammenheng med øvrige vilkår for den enkelte forsikringen.

PRIVATANSVAR

Vilkår PGE90020 gjelder fra 01.07.2016. Avløser vilkår av 01.01.2016.

1. HVEM FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikring for innbo og reise

Forsikringen gjelder for sikrede i egenskap av privatperson.

Forsikring for hus og fritidshus

Forsikringen gjelder for sikrede i egenskap av eier eller fester av den eiendommen som er forsikret.

Forsikring for båt

Forsikringen gjelder for sikrede i egenskap av eier eller rettmessig bruker/fører av den forsikrede båten.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikring for hus, fritidshus og innbo

Forsikringen gjelder i Norden.

Forsikring for reise

Forsikringen gjelder erstatningsansvar som oppstår på reise utenfor Norden.

Forsikring for båt

Forsikringen gjelder i Norge, Sverige, Danmark, Finland og i

disse lands territorialfarvann (12 nautiske mil), og i Kattegat og i Skagerrak.

I perioden fra 1. april til og med 30. september gjelder forsikringen også i resten av Europa, inklusive Kanariøyene.

Området hvor forsikringen gjelder kan utvides etter avtale. Utvidet område fremkommer av forsikringsbeviset.

3. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

3.1. TILFELLER SOM KAN GI RETT TIL ERSTATNING

Forsikringen omfatter rettslig erstatningsansvar for ting- eller personskader.

Gjeldende rett i det landet der den skadevoldende handlingen skjer, legges til grunn for vurderingen av om det foreligger erstatningsansvar for sikrede.

Skaden må være konstatert i forsikringstiden. Alle skader som skyldes samme skadevoldende begivenhet, knyttes til det tidspunkt da den første skaden ble konstatert.

Forsikring for innbo

Forsikringen omfatter også rettslig erstatningsansvar for yrkesskade og yrkessykdom i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring.

3.2. UNNTAK

Forsikringen dekker ikke ansvar som sikrede pådrar seg og som er nevnt under dette punktet.

Avtale og garanti

Ansvar når ansvaret alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti.

Erstatning og bøter

Ansvar etter Lov om skadeserstatning paragrafene 3-5 og 3-6, eller for bøter, gebyrer og lignende.

Medeiere

Forsikring for båt

Ansvar overfor medeiere for skade på ting (herunder fast eiendom) som eies i fellesskap, eller overfor en virksomhet som disponeres av sikrede, eller der den sikrede eller dennes familie har vesentlig eierinteresse.

Forsikring for reise

Ansvar overfor medeier for skade på ting som eies i fellesskap.

Ting som tilhører andre

Ansvar for skade på ting (herunder fast eiendom) som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på dennes vegne har mottatt for: bruk, leie, leasing, lån, flytting eller oppbevaring.

Forsikring for innbo og reise

Forsikringen dekker likevel sikredes ansvar for skade på leiet bolig hvis skaden er oppstått ved brann, eksplosjon, utstrømning av vann og fyringsolje fra bygningens rørledning. Borettslag-, aksje-, andelsleilighet og lignende hvor andel eies av sikrede, anses i denne relasjon ikke som leiet bolig.

Forsikring for båt

Ansvar for skade på eller tap av ting som tilhører en annen, men som sikrede selv eller noen på dennes vegne har i besittelse for bruk eller transport.

Forsett

Ansvar for skade som sikrede har voldt forsettlig, se Lov om forsikringsavtaler paragrafene 4-9 og 4-14.

Motorvogn og annet

Ansvar som eier, fører eller bruker av motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri, luftfartøy, seilbåt, seilbrett, motorbåt, trav- eller galopphest.

Unntaket gjelder ikke forsikring for båt.

Sprengning og graving

Ansvar for skade på ting som er oppstått ved sprengning og gravingsarbeid.

Yrke og erverv

Ansvar under utøvelse av yrkes- eller ervervsvirksomhet.

Forurensning

Ansvar for forurensning hvis årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett.

Familie

Ansvar overfor nærmeste familie. Som nærmeste familie regnes ektefelle/samboer. I tillegg regnes egne og ektefelles/samboers: barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, svigerbarn, svoger og svigerinne som nærmeste familie.

Hussopp

Ansvar for skade på ting ved hussopp eller på grunn av langsom inntrenging av fuktighet.

Forsikring for innbo og reise omfatter ikke ansvar:

- som eier av fast eiendom
- ved overføring av smittsom sykdom.

3.3. Forsikringssum og egenandel

Forsikring for hus, fritidshus og innbo

Ved en og samme hendelse erstattes inntil 3 millioner kroner. Egenandelen ved hvert skadetilfelle er 2.000 kroner.

Forsikring for båt

Ved en og samme hendelse erstattes inntil 3.020.000 SDR (internasjonal valutaenhet) for skade på person. For skade på ting erstattes inntil 1.510.000 SDR. Ved personskafe på egne passasjerer er ansvaret begrenset til 250.000 SDR multiplisert med de antall passasjerer som båten har adgang til å føre.

Se Lov om sjøfart paragraf 175.

Forsikring for reise

Ved en og samme hendelse erstattes inntil:

- 15 millioner kroner for Reise Ekstra. Ingen egenandel, med mindre egenandel 1.000 kroner er valgt. Det fremgår av forsikringsbeviset hvilken egenandel som er valgt.
- 4 millioner kroner for Reise, egenandel 1.000 kroner
- 10 millioner kroner for Young Living Travel & Accident, ingen egenandel.

4. SIKREDES PLIKTER VED SKADE

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan ivareta sin interesse.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede, eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning å:

- gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen

- utføre de undersøkelser og utredninger som selskapet finner nødvendig, og å møte ved forhandlinger eller domstolsbehandling.

Uten selskapets samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

5. SELSKAPETS PLIKTER VED SKADE

Når erstatningskrav er omfattet av forsikringen og kravet overstiger egenandelen, påtar selskapet seg å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med skadelidte
- betale erstatning når erstatningsansvar foreligger. Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Videre påtar selskapet seg å dekke nødvendige kostnader ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Dette gjelder selv om forsikringssummen overstiges.

Hvis erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er selskapet villig til å inngå forlik i saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svarer det ikke for omkostninger som senere påløper.

Fremsettes krav om erstatning mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Selskapets innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

Rettshjelpsforsikringen er en refusjonsordning som omfatter utgifter hvis du får behov for bistand fra advokat eller annen registrert rettshjelper. I vilkårene finner du regler om hva forsikringen dekker, hvilke unntak som gjelder og hvordan erstatningen beregnes. Vilkår for Rettshjelp må leses i sammenheng med øvrige vilkår for den enkelte forsikringen.

RETTSHJELP

Vilkår PGE91500 gjelder fra 01.07.2017. Avløser vilkår av 01.01.2017.

1. HVEM FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikring for innbo og reise

Forsikringen gjelder når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson.

Selges boligen på forsikringsstedet, og innboforsikringen derfor opphører, gjelder forsikringen også når sikrede er part i tvist i egenskap av selger. Dette gjelder ikke hvis eierskifteforsikring er kjøpt i forbindelse med salget.

Forsikring for hus og fritidshus

Forsikringen gjelder når sikrede er part i tvist i egenskap av eier eller fester av forsikret eiendom.

Selges eiendommen og forsikringen derfor opphører, gjelder forsikringen også når sikrede er part i tvist i egenskap av

selger. Dette gjelder ikke hvis eierskifteforsikring er kjøpt i forbindelse med salget.

Forsikring for kjøretøy og båt

Forsikringen gjelder når sikrede er part i tvist i egenskap av eier eller rettmessig bruker/fører av det forsikrede kjøretøy/den forsikrede båten. Selges kjøretøyet/båten og forsikringen derfor opphører, gjelder forsikringen også når sikrede er part i tvist i egenskap av selger.

I tillegg gjelder forsikringen tvist om personskade på fører som står i direkte sammenheng med en ulykkeshendelse, hvis kjøretøyet var forsikret i selskapet på ulykkestidspunktet.

2. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter rimelige og nødvendige utgifter til:

- advokat
- registrert rettshjelper
- retten
- advokatmekler godkjent av advokatforeningen
- sakkyndige som på forhånd er godkjent av selskapet
- vitner ved hovedforhandling og bevisopptak.

Selskapet ber sikrede ta kontakt for råd om valg av advokat.

Forsikringssum

Den samlede erstatning ved hver tvist er 100.000 kroner.

Egenandel

Erstatningsutbetaling forutsetter at sikrede har betalt egenandelen.

Egenandelen er 4.000 kroner, og i tillegg 20 prosent av de utgifter som påløper utover 4.000 kroner. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

Det trekkes ikke egenandel under reiseforsikring.

3. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikring for båt, hus, fritidshus og innbo

Forsikringen gjelder i Norden.

oppstått utenfor Norden de første 45 dagene av en feriereise.

Forsikring for reise

Forsikringen gjelder tvist som har sitt utspring i forhold

4. TILFELLER SOM KAN GI RETT TIL ERSTATNING

4.1. TVIST

Forsikringen gjelder for tvist som kan føres for de alminnelige domstoler.

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis, muntlig eller skriftlig. Tvisten må ha oppstått mens forsikringen er i kraft.

Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist, hvis sikrede har vært aktiv med purringer.

En sak som består av flere individuelle tvistegrunnlag, og som kan fremmes i samme sak for domstolen, regnes som en tvist.

Faller forsikringen bort på grunn av totalskade omfatter rettshjelpsforsikringen også tvist i forbindelse med denne skaden.

4.2. UNNTAK

Tvistetidspunktet

Tvist som oppstår når forsikringen ikke er i kraft.

Forsikring for hus, fritidshus og innbo omfatter likevel tvist

- med selger i forbindelse med kjøp av enebolig, eller rekkehus/flermannsbolig hvor det ikke foreligger felles bygningsforsikring. Dette forutsetter at sikrede verken har flyttet inn i eller overtatt den nye boligen når tvisten oppstår.
- med selger i forbindelse med kjøp av leilighet og rekkehus hvor det foreligger felles bygningsforsikring, når sikrede verken har flyttet inn i eller tegnet forsikring på den nye boligen når tvisten oppstår.

Tvistegrunnlag

Rettshjelpsutgifter dekkes ikke dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

Fast eiendom

Tvist som gjelder fast eiendom og leierett (timeshare).

Forsikring for hus og fritidshus omfatter likevel tvist som gjelder den forsikrede eiendommen.

Forsikring for innbo omfatter likevel tvist som gjelder leiligheten som forsikringen er knyttet til.

Motorvogn og annet

Tvist som gjelder motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri, båt, luftfartøy, registrert trav- eller galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slikt. Kano, kajakk og seilbrett anses i denne sammenhengen ikke som båt. Hangglider og paraglider uten motor anses i denne sammenhengen ikke som luftfartøy.

Dette dekkes likevel under forsikring for motorvogn og båt.

Yrke eller erverv

Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.

Skilsmisse og familie

Tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av økonomisk fellesskap som er etablert av samboende, oppløsning av husstandsfellesskap og skiftesaker.

Forvaltningsvedtak

Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift som er pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt.

Juridiske personer

Tvist hvor juridiske personer er part. For eksempel selskaper, dødsbo ved offentlig skifte, borettslag, andelslag, stiftelse og liknende. Unntaket gjelder også når nevnte juridiske personer representerer sikrede.

Sameiere

Tvist mellom sameiere. Likevel dekkes tvist mellom eiere av ulike eierseksjoner i samme sameie eller andelseiere i samme borettslag.

Namsmyndighetene

Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene. Se Lov om tvangsfullbyrdelse paragraf 2-1. Dette unntaket gjelder ikke tvist i husleieforhold som knytter seg til den forsikrede faste eiendommen.

Gjeldsforhandling

Gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling hvis sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.

Straff og ærekrenkelse

Straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker når sikrede er mistenkt, tiltalt, siktet eller saksøkt.

Ulovlig handling

Tvist som har sin årsak i en ulovlig handling fra sikredes side.

Mønerstatning og ærekrenkelse

Tvist om erstatning etter Lov om skadeserstatning paragrafene 3-3, 3-6 og 3-5, 1. ledd, bokstav b. Bestemmelsene gjelder erstatning for visse personlige krenkinger, ærekrenking og krenking av privatlivets fred.

5. SLIK BEREGNES ERSTATNINGEN

Erstatningen beregnes etter reglene nedenfor. Lov om forsikringsavtaler paragraf 6-1 gjelder ikke.

5.1. RIMELIGE OG NØDVENDIGE UTGIFTER

Utgiftene skal dokumenteres. Etter søksmål er selskapets ansvar begrenset til de utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende gjennomført. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forlegges Den Norske Advokatforening.

Sikrede plikter å begrense utgiftene og bærer selv omkostninger som er forårsaket uten rimelig grunn.

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til forsikringssummen selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i forskjellige selskap.

Inngås forlik etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet hvis det skal avtales at hver av partene skal bære egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra selskapet går tilkjente saksomkostninger i dommen til fratrukk i erstatningen.

Selskapets ansvar er begrenset til sikredes antatte økonomiske interesse i saken. Utgifter ut over dette må godkjennes av selskapet på forhånd.

Hjemforsikring Ekstra og Innbo og løsøre Ekstra i forsikring for hus og fritidshus

For tvist som reguleres av Lov om forbrukerkjøp, om innbo og løsøre i hjemmet med verdi inntil 50.000 kroner på kjøpstidspunktet, gjelder ikke bestemmelsen om at selskapets ansvar er begrenset til sikredes antatte økonomiske interesse i saken.

5.2. UNNTAK

Forsikringen dekker ikke:

- utgifter påløpt før tvist
- rettsgebyr i ankeinstans
- idømte saksomkostninger

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan dokumentere at motparten ikke er søkegod.

6. ØVRIGE BESTEMMELSER

6.1. MELDEFRIST

Vil sikrede søke erstatning under rettshjepsforsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at tvist er oppstått og advokat eller registrert rettshjelper er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Meldefristen ved tvist som gjelder offentlige forvaltningstiltak regnes fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandlingen er fullt ut utnyttet. Ved tvister som alene hører inn under en særdomstol regnes meldefristen fra det tidspunkt hvor saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

6.2. VALG AV ADVOKAT ELLER ANNEN RETTSHJELPER

Selskapet ber sikrede ta kontakt for råd om valg av advokat.

Sikrede velger selv en advokat eller registrert rettshjelper som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske bistand.

6.3. INFORMASJON TIL SELSKAPET

Selskapet krever å bli holdt underrettet om omfanget av de utgiftene som kreves dekket under

forsikringen. Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling ved særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær.

Når saken er avsluttet, skal sikrede sende dokumentasjon om sakens resultat til selskapet,